

Stiven King
«CHEKISHNI TASHLANG» KORPORATSIYASI

O'sha kuni Morrison Kennedi aeroportida o'tirganicha bir kishini kutardi. U barda tanishini ko'rib qoldi.

- Jimmi? Jimmi Makkenn?

Ularning Atlantadagi ko'rgazmada uchrashuvlaridan buyon Makkenn sal semirgan bo'lsa-da, ko'rinishi juda yaxshi edi. Morrison uning kolleжда o'qigan paytida qanday ashaddiy kashanda, oriқ va rangpar bo'lganligini esladi. Ko'zlari katta-katta ko'zoynagi uning yuzini to'sib qo'yardi. Endi esa, aftidan Makkenn, kontakt linza taqardi.

- Dik Morrison?

- Ha, menman. Ko'rinishing zo'r. - Ular ko'rishishdi.

- Sening ham, - dedi Makkenn, lekin Morrison buning yolg'on ekanligini bilardi. U juda ko'p ishlar, yer, ichardi.

- Nima ichasan?

- Burbon, - dedi Morrison va qulayroq joylashib o'tirib sigaret tutashtirdi. - Birortasini kutib olgani chiqdingmi?

- Yo'q. Mayamiga ketyapman. Olti million dollarlik shartnoma tuzgani.

- Hali ham «Kreger va Barton» firmasida ishlayapsanmi?

- Endi men uning vitse-prezidentiman.

- Buni qara! Tabriklayman! Qachondan beri? - Morrison ichi hasaddan emas, jig'ildoni qaynayotganidan kuyayotganiga o'zini ishontirishga urinardi. U dori olib og'ziga soldi.

- Avgustdan beri. Bungacha esa hayotimni o'zgartirib yuborgan voqealar sodir bo'ldi. - U Morrisonga diqqat bilan qaradi. - Bu seni qiziqtirishi mumkin.

- Albatta, - javob berdi Morrison stakandagi ichkilikdan xo'plarkan.

- Ishlarim orqaga ketgandi, - hikoyasini boshladi Makkenn. - Sheron bilan kelisholmay qoldim, otam infarktdan vafot etdi, o'zim esa tinmay yo'talardim. Bir kuni xonamga Bobbi Kreger kirdi va tarbiyaviy suhbat olib bordi. Esingdami shunday suhbatlar?

- Bo'lmasa-chi! - Morrison «Kreger va Barton» firmasida bir yarim yil ishlagan, so'ngra «Morton» agentligiga ishga o'tib ketgandi. - «Aqlingni ishlat... yoki jo'nab qol».

Makkenn kulib yubordi.

- Shunaqa. Shifokor esa «Oshqozon yarasi boshlanyapti, chekishni to'xtating», dedi. Bu «Nafas olishni to'xtating», degan bilan baravar.

Morrison bosh irg'adi. U qo'lidagi sigaretga qaradi va hoziroq yangisini tutatishini bila turib uni o'chirdi.

- Shundan so'ng chekishni tashladingmi?

- Tashladim. Dastlab eplolmayman, deb o'yladim. Keyin esa bir yigitni uchratib qoldim. U menga Qirq oltinchi ko'chadagi korporatsiya haqida gapirib berdi. Ular haqiqiy mutaxassislar. Men ularga borishga qaror qildim. O'shandan buyon chekmayapman.

Morrisonning ko'zlari kattarib ketdi.

- Ular senga dori berishdimi?

- Yo'q, - Makkenn cho'ntagidagi hamyonini olib kavlay boshladi. - Mana. - U stol ustiga tashrif varaqasini qo'ydi.

«Chekishni tashlang» korporatsiyasi

To'xtang! Sog'ligingiz tutun bilan birga uchib ketmoqda!

237 Ist, Qirq oltinchi ko'cha

Oldindan shartnoma tuzish asosida davolash

- Istanang, o'zingda olib qol, - dedi Makkenn. - Ular seni davolashadi. Bunga kafolat beraman.

- Qanaqasiga?

- Buni aytishga haqqim yo'q.

- Nega? Nima uchun?

- Shartnomada shunday modda bor.

- Sen shartnoma tuzganmisan?

Makkenn bosh irg'adi.

- Va shu asosda...

- Xuddi shunday... - U Morrisonga jilmaydi.
- Agar ular shunchalik zo'r ishlaydigan bo'lishsa, bunday choraning nima keragi bor? Nima uchun ularning reklamasini ko'rmayman, gazetaga e'lon berishmaydi?
- Ularning mijozlari reklama vazifasini o'tashadi.
- Sen ham reklama bo'yicha mutaxassis, Jimmi. Bunga qanday ishonish mumkin?
- Men ishonaman, - javob qaytardi Makkenn. - Ularning to'qson sakkiz foiz mijozlari chekishni tashlashadi.
- Bir daqiqaga, - dedi Morrison sigaret tutashtirarkan. - Ular seni bog'lab qo'yib ko'ngling ayniguncha chekishga majbur qilishadimi?
- Yo'q.
- Chekish bilan o'zingni yomon his qiladigan biror narsa...
- Yo'q. O'zing borib ko'r. - U Morrisonning sigaretiga ishora qildi.
- Shuni chekib maza topasanmi?
- Yo'q, lekin...
- Men chekishni tashladim va hayotimda ko'p narsalar o'zgardi, - dedi Makkenn. - Kuchimga kuch qo'shildi, Sheron bilan munosabatlarim yaxshilandi, ishlarim yurishib ketdi.
- Sen meni qiziqtirib qo'yding. Biror narsa ayta ola...
- Kechir, Dik, haqqim yo'q, - dedi Makkenn qat'iy ohangda.
- Chekishni tashlaganingdan beri semirib qolibsanmi? - so'radi Morrison va unga Jimmining avzoyi buzilgandek tuyuldi.
- Ortig'i bilan. Lekin ortiqcha vazndan qutuldim. Hozir vaznim me'yorida.
- Ikki yuz oltinchi reysga to'qqizinchi seksiyada ro'yxatga olish boshlandi, - e'lon qilindi ovoz kuchaytirgich orqali.
- Bo'пти, - dedi Makkenn o'rnidan turarkan. - Istasang, yana ich. Dik, mening aytganlarimni yaxshilab o'ylab ko'r. - U shu so'zlarni aytib eskalator tomon ketdi. Morrison tashrif varaqasini olib hamyoniga solib qo'ydi.
Bir oydan so'ng Morrison barlardan birida pul to'lamoqchi bo'lib hamyonini ochganida tashrif varaqasi tushib qoldi. U ishdan ertaroq qaytgan va kunni ichish bilan o'tkazmoqchi edi. Ishi tobora orqaga ketayotgandi. Morrison pulni to'lagach, varaqani qo'lga olib o'qidi. 237 Ist, Qirq oltinchi ko'cha - uncha uzoq emas, ikki kvartal narida. Oktyabrning quyoshli kuni edi: balki bir borib ko'rsamikin...
«Chekishni tashlang» korporatsiyasi yangi binoda joylashgan bo'lib, bu yerda bitta xonaning ijara haqi, ehtimol Morrisonning bir yillik maoshiga teng edi. Korporatsiya butun bir qavatni egallagan, demak puli ko'p.
U liftda yuqoriga ko'tarildi va gilam to'shalgan yo'lakdan o'tib katta stol qo'yilgan keng qabulxonaga kirdi. Bu yerda uch erkak va bir ayol jurnal o'qib o'tirishardi. Ko'rinishidan ular biznesmen edilar. Morrison kotibaga tashrif varaqasini uzatdi.
- Buni menga do'stim bergandi.
Kotiba jilmaydi va yozuv mashinkasiga qog'oz soldi:
- Ismi-sharifingiz, janob?
- Richard Morrison.
- Manzilingiz?
- 29 Meyn-leyn, Klinton, Nyu-York.
- Uylanganmisiz?
- Ha.
- Farzandlaringiz bormi?
- Bitta o'g'lim bor. - U Elvinni o'ylab qovog'ini uydi: «bitta» emas, «yarimta» desa to'g'riroq bo'lardi. Uning o'g'li aqlan noqis bo'lib, Nyu Jersidagi maxsus internatda yashardi.
- Bu yerga kelishni sizga kim tavsiya qildi, janob Morrison?
- Jeyms Makkenn, do'stim.
- Yaxshi. Marhamat, o'tiring. Bugun bu yerda odam ko'p.
- Bo'пти.
U moviy rang kostyum kiygan ayol va tivit pidjakli yigit o'rtasiga o'tirib cho'ntagidan sigaret chiqardi, lekin atrofda kuldon yo'qligini ko'rib qaytarib cho'ntagiga soldi.
Hechqisi yo'q, ularning o'yinini biladi, tashqariga chiqqach, maza qilib chekadi. Agar bu yerda

uzoqroq kutadigan bo'lsa, sigaret kulini oyog'i ostidagi jigarrang gilam ustiga tashlaydi. Morrison «Taym» jurnalini olib varaqlay boshladi.

Uning badaniga yig'ilib qolgan nikotin yana qo'shimchasini talab qilardi. Morrison dan keyin kelgan bir kishi cho'ntagidan portsigar chiqardi, lekin kul tashlagani idish y-o'qligini ko'rgach, cho'ntagiga solib qo'ydi. Buni ko'rib Morrison o'zini yengil his qildi.

Nihoyat kotiba jilmayganicha uni ichkariga taklif etdi. Morrison o'zini xira yoritilgan yo'lakda ko'rdi. Sochlari oppoq bir kishi uning qo'lini qisdi va do'stona jilmaydi:

- Ortimdan yuring, janob Morrison.

Ular qator eshiklar yonidan o'tishdi. Yo'lak o'rtasiga yetishganida oq sochli kishi eshiklardan birini ochdi. Ular devorlari oppoq kichkinagina xonaga kirishdi. Xonada bitta stol va ikkita stul bor edi, xolos. Stol ortidagi devorda kichkinagina tuynuk bo'lib, uni ensiz yashil parda yopib turardi. Morrisonning chap tomonidagi devorda qo'lida qog'oz tutgan kishining surati osig'liq edi.

- Mening ismim Vik Donatti, - o'zini tanishtirdi haligi kishi. - Agar davolash kursiga rozi bo'lsangiz, siz bilan men shug'ullanaman.

- Tanishganimdan xursandman. - Morrisonning judayam chekkisi kelayotgandi.

- O'tiring.

Donatti kotiba to'ldirgan qog'ozni stol ustiga qo'ydi, g'aladondan yana bitta qog'oz oldi va Morrisonga qaradi:

- Rostdan ham chekishni tashlamoqchimisiz?

Morrison yo'taldi, oyog'ini chalishtirdi, so'ng javob qaytardi:

- Ha.

- Unda imzo cheking.

U qog'ozni Morrisonga uzatdi. Morrison ko'z yugurtirdi: quyida imzo chekuvchi davolash usullarini oshkor etmaslikka majbur va hokazo va hokazo.

- Bo'пти.

Donatti unga ruchka uzatdi, Morrison imzo qo'ydi. So'ngra qog'oz stol g'aladoniga solindi. Xo'sh, o'yladi Morrison kinoya bilan, qasam ichdim. Oldin ham shunday hol bo'lgandi. U hattoki, ikki kun chekmagandi ham.

- Yaxshi, - dedi Donatti. - Biz bu yerda targ'ibot bilan shug'ullanmaymiz, janob Morrison. Salomatlik, sarf-xarajat, ijtimoiy muruvvat masalalari va sizning nima uchun chekishni tashlamoqchi ekanligingiz bizni qiziqitirmaydi. Biz - amaliyotchilarmiz.

- Zo'r, - dedi Morrison e'tiborsizlik bilan.

- Hech qanday dori bermaymiz, ma'ruza o'qimaymiz, pul talab qil-maymiz. Bir yil davomida chekmaganingizdan keyingina pul to'laysiz.

- E, Xudo, - dedi Morrison.

- Janob Makkenn bu haqda aytmaganmidi?

- Yo'q.

- Darvoqe, uning ishlari qalay? Yaxshimi?

- Zo'r! Qoyilmaqom!

- Hozir esa... bir nechta shaxsiy savollarim bor, janob Morrison. Javoblaringiz sir saqlanadi.

- Shundaymi? - dedi Morrison.

- Xotiningizning ismi?

- Lyusinda Morrison. Qizlik familiyasi - Remzi.

- Uni sevasizmi?

Morrison darhol Donattiga qaradi, lekin u muloyimlik bilan tikilib turardi.

- Shunaqa.

- U bilan janjallashganmisiz?

- Chekishni tashlashimga buning qanday aloqasi bor? - Morrison yumshoqroq gapirmoqchi edi, lekin iloji bo'lmadi - uning o'lgudek chekkisi kelayotgandi.

- Bevosita aloqasi bor. Savollarimga javob bering.

- Yo'q. - Aslida keyingi paytda ularning munosabati haqiqatan ham keskinlashib borayotgandi.

- Farzandingiz bormi?

- Ha. Ismi Elvin, u xususiy maktabda o'qiydi.

- Qaysi maktabda?

- Buni aytmayman, - Morrison g'amgin javob qaytardi.

- Mayli, - dedi Donatti va jilmaydi. - Ertaga davolash kursimizning birinchi seansida barcha savollaringizga javob bera olaman.

- Juda yaxshi, - dedi Morrison va o'rnidan turdi.

- Va so'nggi savolim: siz bir soat davomida chekmingiz. O'zingizni qanday his qilyapsiz?

- Yaxshi, - aldadi Morrison, - juda yaxshi.

- Barakalla, - dedi Donatti va stolni aylanib o'tib eshikni ochdi. - Buguncha chekishingiz mumkin. Ertadan boshlab esa bitta ham sigaret chekmaysiz.

- Bo'lishi mumkin emas!

- Bunga kafolat beramiz.

Ertasiga roppa-rosa soat uchda Morrison «Chekishni tashlang» korporatsiyasi qabulxonasida o'tirardi. U ertalab rosa ikkilandi: borish kerakmi yoki yo'qmi.

Nihoyat, Jimmi Makkenn aytgan birgina ibora uni borishga majbur qildi:

Hayotimda ko'p narsa o'zgardi.

IFTGA kirishdan oldin u sigaretni filtrigacha chekdi. Ming afsus, agar u oxirgi marta sigaret chekayotgan bo'lsa.

Bu safar uzoq kutishga to'g'ri kelmadi. Kotiba uni ichkariga taklif qilganida, Donatti allaqachon kutib o'tirardi. U Morrisonga qo'l uzatdi va iljaydi. Morrison o'zini noqulay his qildi va chekkisi keldi.

- Yuring, - taklif qildi Donatti va ular xonaga kirishdi. Donatti stol ortiga, Morrison uning qarshisiga o'tirdi.

- Kelganingizdan xursandman, - dedi Donatti. - Aksariyat mijozlarimiz birinchi suhbatdan so'ng qaytib kelmaydilar. Ular chekishni tashlashni istamayotganliklarini tushunib qolishadi. Men jon deb siz bilan ishlayman.

- Davolash kursi qachon boshlanadi? - Gipnoz, o'yladi Morrison, gipnoz bo'lsa kerak.

- Ikkalamiz yo'lakda ko'rishganimizdan boshlangan. Sigaretingiz bormi, janob Morrison?

- Ha.

- Menga bera olasizmi?

Morrison yelkasini qisib qo'yib qutini Donattiga uzatdi. Unda baribir, ikki yoki uch dona sigaret qolgandi.

Donatti qutini stol ustiga qo'ydi, Morrisonga jilmaydi, o'ng qo'lini musht qilib qutini majaqlay ketdi. Quti ichidan singan sigaret uchib chiqdi, tamaki sochildi. Donatti jilmayishda davom etdi - Morrisoning badanida chumoli o'rmalagandek bo'ldi. Ehtimol, ular shu yo'l bilan ta'sir o'tkazishar, o'yladi u.

Nihoyat, Donatti majaqlangan qutini axlat chelakka uloqtirdi:

- Uch yildan beri shu ish bilan shug'ullanib rohat qilaman.

- Bunday davolash kursi naf berarmikin, - dedi Morrison yumshoqlik bilan. - Tashqaridagi do'kondan sigaret sotib olish mumkin.

- Mutlaqo to'g'ri, - ma'qulladi Donatti va qo'lini ko'ksiga chalishtirdi. - O'g'lingiz Elvin Dous Morrison Peterson aqli noqis bolalar maktabida. Tug'ma jarohati tufayli u hech qachon tuzalmaydi. Uning aqliy qobiliyati koeffitsienti - 46. Xotiningiz...

- Buni qaerdan bildingiz? - qichqirdi Morrison. U g'azabga mingandi. - Bunga qanday haqqingiz bor?

- Biz siz haqingizda ko'p narsani bilamiz. - dedi Donatti, - lekin ilgari aytganimdek, bu sir saqlanadi.

- Men ketaman, - dedi Morrison va o'rnidan turdi.

- Yana ozgina o'tiring.

Morrison Donattiga diqqat bilan qaradi - u xotirjam edi. Hattoki, bu suhbatdan u zavq olayotgandek edi. Uning yuz qiyofasidan Donatti bunday holatlarni yuz martalab ko'rganini bilish mumkin edi.

- Yaxshi, qolaman. Ishga o'taylik.

- Albatta. - Donatti stolga suyandi. - Men sizga aytuvdim - biz amaliyotchimiz. Shuning uchun ham biz boshidayoq chekishga bo'lgan ishtiyoqni davolash qanchalik qiyinligini tushunib olishimiz kerak edi. Chekishni tashlaganlarning sakson besh foizi qaytadan chekishni boshlab yuborishadi. Giyohvandlar orasida esa bu ko'rsatkich pastroq. Muammo juda jiddiy.

Morrison axlat chelakka qaradi. Bitta sigaret bukilib ketgan, lekin cheksa bo'lardi. Donatti yozilib kuldi, chelakdagi sigaretni sindirib tashladi.

- Ayrim shtatlarning qonun chiqaruvchilari ba'zan qamoqxonalarda chekishni man qilishni taklif qilishadi. Ovoz berish paytida bu taklif butunlay yo'qqa chiqadi. Ba'zan bu taklif qabul qilingan,

lekin qamoqxonalarda g'alayon ko'tarilgan, haqiqiy g'alayon, janob Morrison. Tasavvur qilasizmi?

- Buning menga qizig'i yo'q.

- Yaxshilab e'tibor bering! Biror kishini qamoqqa tashlashganida uni jinsiy aloqa, spirtli ichimlik ichish, siyosiy faoliyat bilan shug'ullanish, sayohat qilish imkoniyatlaridan mahrum qilishadi. Va hech qanday isyon ko'tarilmaydi. Lekin mahbuslarga sigaret chekishni ta'qiqlasangiz - ba-bax! - Donatti o'z fikrini bayon etish maqsadida stolga musht urdi.

- Keling, davolashni boshlaylik.

- Bir daqiqa. Iltimos, bu yoqqa yuring. - Donatti o'rnidan turib yashil pardani surdi. Tuynuk ortida bo'm-bo'sh xona bor edi. Yo'q, bo'sh emas ekan. Burchakda bir quyon tovoqqa solingan sabzavotni kavshardi.

- Chiroyli quyon ekan, - dedi Morrison.

- Fikringizga qo'shilaman. Uni kuzatib turing. - Donatti tokchadagi tugmani bosdi - quyon ovqatlanishdan to'xtadi va sakrab tushdi. U oyoqlari yerga tekkach, yanada balandroq sakradi va xona bo'ylab yugura boshladi.

- Bas qiling! Uni tok urib o'ldiradi-ku!

Donatti tugmani qo'yib yubordi:

- Nima deyapsiz, bu juda kuchsiz tok. Quyonga qarang, janob Morrison.

U tovoqdan uch metr narida turardi.

- Agar u ovqatlanayotganda tok uraversa, jonivor bir narsani tushunib yetadi: ovqatlanish - og'riq. Demak, quyon ovqat yemay qo'yadi. Uni bir necha marta tok ursa, quyon ovqat to'la tovoq yonida ochlikdan jon beradi. Bu voz kechdirish yo'li bilan tarbiyalash deb ataladi.

Morrisonning rangi oqarib ketdi, u eshik tomon yo'l oldi.

- Bo'ldi, kerak emas, katta rahmat.

- To'xtang, janob Morrison.

Morrison eshik tutqichidan tortdi... eshik qulflog'liq edi.

- Oching.

- Janob Morrison! Iltimos, o'tiring!

- Eshikni oching, aks holda politsiya chaqiraman.

- O'tiring, - dedi Donatti sovuq ohangda.

Morrison Donattining qo'rqinchli ko'zlariga qaradi va o'yladi: «Yo, Xudoyim, men telba kishi bilan bir xonada qoldim». U lablarini yaladi. Umrida uning bunchalik chekkisi kelmagandi.

- Men sizga davolash kursi haqida batafsil gapirib beraman, - dedi Donatti.

- Tushunmadingiz, - e'tiroz bildirdi Morrison soxta xotirjamlik bilan. - Menga kursingiz kerak emas. Men undan voz kechaman.

- Yo'q, janob Morrison, siz tushunmadingiz. Endi boshqa ilojingiz yo'q. Davolash kursi boshlandi, deganimda sizni aldamagandim. Hammasini tushunganga o'xshagandingiz.

- Siz aqldan ozgansiz, - dedi Morrison.

- Yo'q, men amaliyotchi odamman.

- Qani boshlang, - dedi Morrison. - Faqat bilib qo'ying, bu yerdan chiqishim bilanoq besh quti sigaret sotib olaman va ularni politsiya mahkamasiga borgunimcha chekib tugataman.

- O'zingiz bilasiz. Lekin sizga hammasini tushuntirganimdan so'ng fikringizni o'zgartirasiz, deb o'ylayman.

Morrison jim bo'lib qoldi, stulga o'tirib qo'llarini chalishtirdi.

- Davolash kursining dastlabki oyida odamlarimiz doimiy ravishda sizni kuzatib yurishadi, - tushuntirdi Donatti. - Siz ularning ayrimlarini sezasiz, lekin hammasini emas. Sizni to'xtovsiz kuzatib turishadi. Doimiy ravishda. Agar chekkaningizni ko'rib qolishsa, bu yerga qo'ng'iroq qilishadi.

- Meni bu yerga olib kelib quyonning o'rniga o'tqazishadi. - Morrison piching qildi, lekin qo'rquvga tushdi. Bu xuddi dahshatli tushga o'xshardi.

- Yo'q, - javob qaytardi Donatti. - Quyonning o'rniga sizni emas, xotiningizni o'tqazishadi.

Morrison unga angrayib qaradi.

Donatti iljaydi.

- Siz esa tuynukdan qarab turasiz.

Suhbat tugagach, Morrison qanday qilib yo'l bosganini bilmadi. Havo juda yaxshi edi; lekin u buni sezmasdi. Donattining iljaygan qiyofasi uning ko'z oldini to'sib qo'ygandi.

- Tushuning, - degandi u, - amaliy ish amaliy qarorni talab qiladi, biz faqat sizning manfaatingizni o'ylaymiz.

Donattining aytishicha, «Chekishni tashlang» korporatsiyasiga (xayriya tashkilotiga o'xshagan) suratda tasvirlangan kishi asos solgan ekan. U avtomat o'yinlar, massaj xonalari, yashirin lotereyalar bilan shug'ullangan. Bu kishi, Uch barmoq laqabli Mort Minelli ashaddiy kashanda bo'lgan - kuniga uch quti sigaret chekkan. Uning qo'lidagi qog'oz - shifokorlarning so'nggi xulosasi: o'pka raki. Mort barcha boyligini «Chekishni tashlang» korporatsiyasiga vasiyat qilib, 1970 yilda vafot etgan.

- Moliyaviy ishlarni iloji boricha silliq olib borishga harakat qilamiz. - degandi Donatti, - lekin biz odamlarga yordam berishdan ko'proq manfaatdormiz. Albatta, bu xayrli ishimiz soliq to'lashda bizga qo'l keladi.

Davolash kursi dahshatli darajada oddiy edi. Birinchi marta qoida buzilsa - Sindini Donatti aytgan «quyonxona»ga olib kelishadi. Ikkinchi marta bo'lsa - Morrisonning o'zi ham jazolanadi. Uchinchisida - ularning ikkalasi birgalikda tok ostiga qo'yilishadi. To'rtinchi marta qoida buzilishi yanada qattiqroq jazoga olib keladi. Elvin o'qiyotgan maktabga bir kishi borib uni do'pposlaydi.

- Tasavvur qiling, - dedi jilmayib Donatti, - o'g'lingiz qay ahvolga tushadi. U nima bo'layotganini tushunmaydi. Faqat, dadasi yomonligi uchun kaltaklanayotganini biladi, xolos.

- Ablah, - dedi Morrison, u yig'lab yuborishga tayyor edi, - la'nati ablah.

- Meni to'g'ri tushuning, - dedi Donatti. - Bunday bo'lmasligiga ishonaman. Mijozlarimizning qirq foiziga jazo qo'llamaymiz va faqat o'n foiz mijozlarimiz qoidani uch martadan ortiq buzadilar. Bu raqamlar sizni tinchlantirsa kerak?

Morrison bunda o'zini tinchlantiradigan hech narsa ko'rmadi. U dahshatga tushgandi.

- Agar besh marta qoida buzsangiz...

- Nima demoqchisiz?

Donatti iljaydi:

- Siz bilan xotiningiz quyonxonaga, o'g'lingiz ikkinchi marta, xotiningiz esa birinchi marta kaltaklanadi.

Fazabdan aqlini yo'qotgan Morrison stol ustidan Donattiga tashlandi.

Donatti esa stuli bilan orqaga surildi va ikkala oyog'i bilan Morrisonning qorniga tepdi. Morrison ortiga uchib ketdi.

- O'tiring, janob Morrison, - dedi Donatti, - keling, aqlli odamlardek gaplashib olaylik.

Morrison hansiraganicha unga bo'ysundi. Bu qo'rqinchli tush qachondir tugar, axir?

«Chekishni tashlang» korporatsiyasida o'n bosqichli jazo turi bor, degandi Donatti. Olti, yetti, sakkiz marta qoida buzilsa - tok kuchi oshadi, do'pposlashlar tobora dahshatli tus oladi. Agar Morrison to'qqizinchi marta cheksa, uning o'g'lining qo'llarini sindirishadi.

- O'ninchi marta bo'lsa-chi? - so'radi Morrison. Uning tomog'i qurib qolgandi.

Donatti ma'yus bosh chayqadi:

- U holda biz taslim bo'lamiz. Siz ikki foiz tuzalmaydigan mijozlar ro'yxatiga kirasiz.

- Rostdan taslim bo'lasizlarmi?

- Shunaqa desa ham bo'ladi. - Donatti g'aladonni ochdi va stol ustiga 45-kalibrli «kolt» to'pponchasini qo'ydi. - Lekin ana shu ikki foiz tuzalmaslar ham qaytib hech qachon chekishmaydi. Bunga kafolat beramiz.

Kechqurun televizorda Sindi yoqtiradigan «Bulmat» filmi bo'layotgandi. Morrison bir soat davomida ming'irlab, tipirchilab o'tirdi.

Sindi kinoni bemalol ko'ra olmadi.

- Senga nima bo'lyapti? - so'radi u.

- Hech narsa... - dedi Morrison. - Men chekishni tashladim.

Sindi kuldi:

- Qachon? Besh daqiqa oldinmi?

- Soat uchdan beri.

- O'shandan beri chekkaning yo'qmi?

- Yo'q.

- Zo'r-ku. Chekishni tashlashingga nima majbur qildi?

- Men seni o'yladim... Elvinni.

Sindining ko'zlari katta-katta ochildi. Dik o'g'li haqida kamdan-kam gapirardi. U bo'm-bo'sh

kuldonga qaradi.

- Rostdan ham chekishni tashlamoqchimisan, Dik?

- Rostdan. Agar politsiyaga murojaat qilsam, bezorilar seni do'pposlashadi, Sindi.

- Agar cheksang ham baribir biz Elvin bilan g'amxo'rligingdan minnatdor bo'lamiz.

- Qaytib chekmayman, deb o'ylayman, - dedi Morrison va uning qorniga tepayotgan Donattining-qotilning xira ko'zlarini o'yladi.

U kechqurun uxlay olmadi, kechasi uchda esa turib oldi. Morrisonning chekkisi kelayotgandi. U pastga tushib, xonasiga kirdi. Bu xonaning derazalari yo'q edi. Morrison stoli g'aladonini ochib, sigaret qutisini oldi, atrofga alanglab, lablarini yaladi.

Birinchi oy davomida doimiy kuzatuvda bo'lasiz, degandi Donatti. Keyin esa ikki oy davomida uni kuniga o'n sakkiz soatdan kuzatishadi. To'rtinchi oyda (aynan o'shanda aksariyat mijozlar yana cheka boshlashadi) yana kuniga yigirma to'rt soat davomida kuzatuv olib boriladi. Keyin yilning oxirigacha kuniga o'n ikki soatlik kuzatuv. Keyin-chi? Umrining oxirigacha har qanday paytda kuzatuv boshlanishi mumkin.

Umrining oxirigacha.

- Sizni har ikki oyda tekshirishimiz mumkin, - degandi Donatti. - Yoki kun ora. Yo bo'lmasa, har ikki yilda bir haftalik kuzatuv tashkil qilamiz. Hamma gap shundaki, Siz buni bilmaysiz. Agar cheksangiz, biz bilan o'ynashayotgan bo'lasiz. Ular kuzatyaptimi yoki yo'qmi? Xotinimni olib ketishdimi yoki o'g'limni do'pposlagani odam jo'natishdimi? Zo'r-a, to'g'rimi? Yashirincha sigaret cheksangiz ham undan o'g'lingizning qoni ta'mi kelib turadi.

Lekin hozir tun qorong'usida, ular uni bu xonada kuzata olishmaydi. Uy xuddi qabristondek jimjit edi.

U ikki daqiqacha sigaret qutisidan ko'z uzolmay turdi, so'ng eshik oldiga borib bo'm-bo'sh yo'lakka qaradi, ortiga qaytib, yana sigaretga tikildi. U qaytib sigaret chekmasligini tasavvur qildi. Endi u qanday qilib mijozlar bilan qo'lida sigaretsiz gaplashadi? Sindining gullariga sigaret chekmasdan qanday chidaydi? Qanday qilib kunni erta tongda sigaret chekmasdan boshlaydi?

Morrison bu narsaga aralashib qolgani uchun o'zini, Donattini la'natladi, eng dahshatli la'nat o'qlari esa Jimmi Makkennga qaratilgandi. U nima uchun bunday qildi! Itvachcha, hammasini bilar ekan-ku! Xoin Makkenning tomog'idan bo'g'ish istagidan Morrisonning qo'llari qaltirab ketdi.

U yana xona ichiga alangladi, sigaretni qo'lga olib uni siladi, labiga qistirdi va qotib qoldi.

Shkaf ichida qandaydir shitirilgan tovush eshiltidimi? Yo'q, shekilli. Lekin...

Uning ko'z oldida yana bir manzara namoyon bo'ldi: elektr toki zarbidan sakrayotgan quyon. Bu xonada uning o'rnida Sindi bo'lishi mumkin...

Uning butun vujudi quloqqa aylandi. Morrison shkafni ochmoqchi bo'ldi, lekin uning ichida birortasi bo'lishi mumkinligini o'ylab qo'rqdi. U joyiga kirib yotdi, lekin anchagacha uxlay olmadi.

Ertalab o'zini yomon his qilishiga qaramasdan, nonushta Morrisonga juda yoqdi. Bir oz o'ylangach, u yana bitta qovurilgan tuxumni paqqos tushirdi. Sindi pastga tushganida, u tovani yuvayotgandi.

- Richard Morrison! Oxirgi marta itimiz kuchuklik paytida nonushtada tuxum yeganding.

Morrison nimadir deb to'ng'illadi.

- Chekib bo'lgandirsan? - so'radi xotini.

- Yo'q.

- Tush paytiga borib chekasan, - dedi Sindi quvnoqlik bilan.

- Zo'r yordamchi ekansan, - o'shqirdi Morrison xotinigacha. - Siz chekmaydiganlar o'ylaysizlarki... ha, mayli.

- Sen rostdan ham chekishni tashlamoqchimisan?

- Albatta. Buning qanchalik jiddiy ekanligini hech qachon bilmaysan, deb umid qilaman.

- Bechora, - dedi xotini. - Sen tirik murdaga o'xshab qolding.

Morrison uni bag'riga mahkam bosdi.

Richard Morrison hayotidan lavhalar; oktyabr-noyabr: Morrison «Larkin studios»da ishlaydigan og'aynisi bilan Jek Dempsining barida. Og'aynisi Morrisonga sigaret uzatadi, u rad etadi:

- Men chekishni tashladim.

Og'aynisi kuladi:

- Ko'pi bilan bir hafta chidaysan.

Morrison avtobus kutayotib ko'k kostyum kiygan yigitga ko'zi tushadi. U bu yigitni deyarli har kuni va turli joylarda ko'radi: Ondi barida, Sem Gudining musiqa do'konida. Bir kuni Dik uni o'zi golf

o'ynayotgan maydonda ham ko'rib qoldi.

Morrison mehmondorchiliklarda ichadi - judayam chekkisi keladi! - lekin bunga qo'l uradigan darajada mast bo'lmaydi.

U o'g'lini ko'rgani boradi, unga koptok sovg'a qiladi. Elvin og'zidan suvi oqib uni o'pganida u ilgari gidek jirkanmaydi. Morrison o'g'lini quchoqlaydi va Donattilar kompaniyasi bir narsani juda yaxshi anglaganini tushunadi: sevgi - eng kuchli afyun. Xayolparastlar uning bor-yo'qligi haqida bahslashaverishsin. Amaliyotchi odamlar undan o'z maqsadlari yo'lida foydalanishadi.

Morrison asta-sekin tamakiga bo'lgan jismoniy ehtiyojidan qutuladi, lekin ruhiy ehtiyojidan qutula olmaydi. Shuning uchun doim og'ziga yo'talga qarshi dori, qand yoki sigaret o'rnini bosuvchi biror narsa solib yuradi.

Bir kuni Morrison «Midtaun» tunnelida avtomobil tiqiniga duch keldi. Qorong'ilik. Mashinalar to'xtovsiz signal chalishar, atrof tutun hidiga to'lib ketgandi. Morrison qo'qqisdan mashina ichidagi qutichani ochib, uning ichida turgan sigaret qutisini ko'rib qoldi. Sigaret qutisiga birpas qarab turib, ichidan sigaret oldi-da tutashtirdi. Agar biror narsa bo'lsa, bunga Sindining o'zi sababchi, dedi u o'ziga o'zi. Jin urgur, unga hamma sigaretlarni tashlab yubor, degandim-ku.

Sigaretni ichiga bir tortgandi - qattiq yo'tal tutdi. Ikkinchi tortishda ko'zidan yosh chiqib ketdi, uchinchisida - boshi aylandi. Namuncha achchiq, o'yladi Morrison.

Birdan uning miyasiga boshqa fikr keldi: E, Xudoyim, nima qilyapman?

Orqada to'xtovsiz signal chalinardi. Oldindagi mashinalar yura boshladi. Morrison sigaretni o'chirib, mashina oynalarini ochdi va qo'llari bilan tutunni hayday boshladi.

U tiqindan zo'rg'a chiqib uyiga keldi.

- Sindi, men keldim, - dedi u.

Jimjitlik.

- Sindi? Azizam, qaerdasan?

Telefon jiringladi, Morrison shoshib go'shakni ko'tardi:

- Sindi? Qaerdasan?

- Salom, janob Morrison, - dedi Donatti yoqimli, tetik ovozda. - Biz bir masalani ko'rib chiqishimiz kerakka o'xshaydi. Soat beshda oldimga kela olasizmi?

- Xotiningizni sizlardami?

- Shunaqa, - javob qaytardi Donatti.

- Uni qo'yib yuboringlar, - bidirladi Morrison, - boshqa bunday qilmayman. O'zimni tutolmay qoldim. Bor-yo'g'i uch marta tortdim. Xudo haqqi, hattoki chekish menga yoqmad.

- Ming afsus. Demak, soat beshda kelasiz?

- Iltimos, - dedi Morrison. U yig'lab yuboray dedi, - o'tinaman...

Lekin Donatti go'shakni qo'yib qo'ygandi.

Soat beshda qabulxonada Morrisonning devordek oqarib ketganiga e'tibor bermay unga jilmaygan kotibadan boshqa hech kim yo'q edi.

- Janob Donatti? - dedi u tugmani bosib. - Janob Morrison keldi. - U Morrisonga bosh irg'adi. - Kiravering.

Donatti uni eshik oldida «jilmaying» degan yozuvli mayka kiygan va qo'lga 38-kalibrli revolver tutgan bir barzangi bilan kutib turardi.

- Menga qarang, - dedi Morrison, - kelishishimiz mumkin. Sizlarga pul to'layman. Men...

- Ovozini o'chir, - dedi maykali kishi.

- Sizni ko'rganimdan xursandman, - dedi Donatti. - Uchrashuvimiz shunday qayg'uli holatda kechayotganidan afsusdaman. Men bilan yuring. Tezroq tugatamiz. Xotirjam bo'ling: xotiningizga hech narsa qilmaydi... bu safarcha.

Morrison Donattiga tashlanmoqchi bo'ldi.

- Xayolingizga ham keltirmang, - dedi u. - Agar shunday qilsangiz, mana bu kishi revolver bilan boshingizga soladi, xotiningizni esa baribir tok bilan urishadi. Bundan sizga nima foyda?

- Til tortmay o'lgin, - dedi Morrison Donattiga qarab.

- Agar mana shunday tilaklar uchun besh tsentdan olganimda edi, allaqachon nafaqaga chiqsam bo'lardi. Bu sizga saboq bo'ladi, janob Morrison. Yuring.

Barzangi uni revolver bilan niqtadi.

Xonaga birinchi bo'lib Morrison kirdi va haykaldek qotib qoldi. Yashil parda surib qo'yilgandi. Barzangi uni revolver bilan turtdi. Morrison tuynukdan mo'raladi va talmovsirab turgan Sindini

ko'rdi.

- Sindi, - dedi u, - Sindi, ular...

- U sizni ko'rmaydियam, eshitmaydियam, - dedi Donatti. - Keling, tezroq tugataylik. Gunohingiz uncha og'ir emas - o'ttiz soniya yetadi, deb o'ylayman.

Barzangi bir qo'li bilan tugmani bosdi, ikkinchi qo'lidagi revolvorni Morrisonning biqiniga tiradi.

Bu uning hayotidagi eng uzoq o'ttiz soniya edi. Jazolash tugagach, Donatti Morrisonning yelkasiga qo'lini qo'ydi va so'radi:

- Ko'nglingiz aynimayaptimi?

- Yo'q, - dedi Morrison zo'rg'a va devorga suyanib qoldi - uning oyoqlari qaltirardi.

- Men bilan yuring, - dedi Donatti.

- Qayoqqa? - so'radi Morrison.

- Xotiningizga biron narsa dersiz?

- Uning ko'ziga qanday qarayman. Unga qanday aytaman?

Xonada divandan boshqa hech narsa yo'q edi. Unda Sindi yig'lab yotardi.

- Sindi, - dedi Morrison.

Xotini yig'idan qizarib ketgan ko'zlarini unga tikdi.

- Dik, - pichirladi Sindi, - Dik? E, Xudoyim... Ikki kishi... Uyimizda... Ularni o'g'ri deb o'ylabman, ular esa ko'zimni bog'lab bu yerga olib kelishdi.

- O'zingni bos.

- Lekin nima uchun? - so'radi xotini. - Ular nima uchun..

- Hammasi meni deb bo'ldi. Senga bir narsani aytishim kerak.

U hikoyasini tugatib, birpas jim bo'lib qoldi va dedi:

- Sen mendan nafratlanayotgan bo'lsang kerak?

Morrison yerga qaradi. Sindi uning yuziga kaftini qo'ydi va o'ziga qaratdi:

- Yo'q. Ketskik uyga.

Bir haftadan keyin kechki payt telefon jiringladi va Donattining ovozini tanigan Morrison dedi:

- Odamlaringiz adashishibdi. Men qo'limga sigaret ushlaganim yo'q.

- Buni bilamiz. So'nggi masalani kelishib olishimiz lozim. Ertaga kechki payt kela olasizmi?

- Bu...

- Qo'rqmang. Aytgancha, lavozimingiz ko'tarilgani bilan tabriklayman.

- Buni qaerdan bilasiz?

- Hisob-kitob ishlarini yuritamiz, - dedi Donatti va go'shakni qo'ydi.

Ular xonaga kirishgach, Donatti dedi:

- Nega asabiylashyapsiz? Sizni hech kim tishlab olmaydi. Bu yoqqa keling.

Morrison yaqin keldi va yerda oddiy tarozini ko'rdi.

- Men sal semirdim...

- Ha, ha, ha. Yetmish uch foiz mijozlarimizda bu holat ham kuzatiladi. Marhamat, taroziga chiqing.

Tarozi yetmish to'qqiz kiloni ko'rsatdi.

- Yaxshi, tarozidan tushishingiz mumkin. Bo'yingiz qancha, janob Morrison?

- Bir metru yetmish to'qqiz santimetr.

- Qani, - Donatti cho'ntagidan qog'oz chiqardi. - Juda zo'r. hozir sizga semirishga qarshi dorilar ro'yxatini yozib beraman. Ularni kamdan-kam iching. Sizning og'irligingiz ko'pi bilan... - U yana bir marta qog'ozga qaradi. - Sakson uch kilo bo'ladi. Bugun birinchi dekabr, demak, har oyning birinchi kunida vazningizni tortib ko'ramiz.

- Agar sakson uch kilodan og'ir bo'lsam nima bo'ladi?

Donatti jilmaydi:

- Odamlarimizdan biri uyingizga borib xotiningizning jimjiloq barmog'ini qirqib keladi. Salomat bo'ling, janob Morrison.

Oradan sakkiz oy o'tdi.

Morrison Jek Dempsi barida «Larkin studios»da ishlaydigan og'aynisini ko'rib qoldi. Morrison sport bilan shug'ullanayotgan, ko'rinishi zo'r edi.

- Qanday qilib chekishni tashlading? - so'radi og'aynisi.

Morrison unga ma'noli qaradi, cho'ntagidan tashrif varaqasini chiqardi.

- Bilasanmi, - dedi u, - mana shu kompaniya hayotimni o'zgartirib yubordi.

Oradan bir yil o'tdi.

Morrison pochta orqali to'lov qog'ozi oldi:

«Chekishni tashlang» korporatsiyasi

237 Ist, Qirq oltinchi ko'cha,

Nyu York, Nyu York shtati, 10017

Davolash kursi - 2500 dollar

Mutaxassis xizmati (doktor Donatti) - 2500 dollar

Elektr xarajati - 50 tsent

Jami - 5000 dollar 50 tsent.

- Itvachchalar! - baqirdi u. – Seni qiynashgan elektrni ham hisobga kiritishibdi.

- To'lay qol, - dedi xotini.

Oradan yana sakkiz oy o'tdi.

Morrison va Sindi «Xelen Xeyes» teatrida Jimmi Makkenni xotini bilan ko'rib qolishdi. Ular so'rashishdi. Jimmining ko'rinishi ilgarigidan ham yaxshi edi. Morrison uning xotinini endi ko'rayotgandi. Morrison u bilan qo'l berib so'rashdi. Ayolning qo'l qisishi g'alati edi. Faqat bir ozdan keyin Morrison buning sababini tushundi. Makkening xotinining o'ng qo'lidagi jimjiloq barmog'i yo'q edi...

[Telegram.me/KitobL](https://t.me/KitobL) kanali uchun